

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ ЛіСПГ

_____ проф. Лакида П.І.
“ _____ ” _____ 2021 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри таксації лісу
та лісового менеджменту
Протокол № 17 від 4 червня 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ А.М. Білоус

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Лісове господарство»
Гарант ОП
_____ Василюшин Р.Д.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Планування лісогосподарського виробництва

спеціальність 205 Лісове господарство
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Лісове господарство

ННІ Лісового і садово-паркового господарства
(назва інституту)

Розробники: к.с.-г.н, доц. Оборська А.Е., к.с.-г.н, доц. Лакида І.П.

1. Опис навчальної дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва"

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»	
Напрямок підготовки	-	
Спеціальність	205 – «Лісове господарство»	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ЕКТС	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	1	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	2
Лекційні заняття	30 год.	10
Практичні, семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	75 год.	10
Самостійна робота	45 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	7 год.	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета. З переходом економіки України до ринку зростають вимоги до економічної підготовки спеціалістів лісового профілю. Сучасний керівник виробництва повинен глибоко володіти не тільки технологіями, але також і питаннями економіки, управління, організації, планування, обліку. Вивчення дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва" має за мету сприяти набуттю відповідних умінь та навичок.

"Планування лісогосподарського виробництва" – прикладна економічна дисципліна освітнього ступеня "Магістр".

Завданням вивчення дисципліни є допомогти студентам комплексно поєднати лісівничі, технологічні та економічні знання для розробки техніко-економічного плану підприємства лісового господарства.

У результаті вивчення "Планування лісогосподарського виробництва" студенти повинні володіти сучасними методами планування, використовувати за-

гальноекономічні та галузеві інформаційні ресурси для ефективного планування лісогосподарського виробництва.

Вони повинні знати:

- систему планів, які діють у лісовому господарстві;
- загальноекономічні та галузеві нормативи, якими регулюється лісогосподарське виробництво;
- методи планування виробничої діяльності;
- технологію планових розрахунків.

Студенти повинні вміти:

- виконувати техніко-економічні розрахунки до основних розділів виробничо-фінансового плану підприємства лісового господарства;
- здійснювати оперативне планування основних лісогосподарських робіт на рівні лісництва.

Навчальна дисципліна забезпечує формування

- загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання на практиці.

ЗК 7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність працювати автономно та в команді.

- фахових (спеціальних) компетентностей:

ФК 1. Здатність забезпечити організацію роботи та управління лісогосподарським виробництвом на підприємствах різного функціонального призначення, застосовувати сучасні принципи та підходи сталого ведення господарства та ефективного лісоуправління.

ФК 4. Здатність забезпечити організацію комплексного обліку та оцінки лісових ресурсів, їх менеджменту та економічного супроводу їх комплексного використання з дотримання принципів сталого природокористування і організації ефективного лісогосподарського виробництва та мисливства.

ФК 5. Здатність розробляти поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі та ефективної реалізації господарських заходів лісогосподарського виробництва та мисливства і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

ФК 7. Здатність розробляти методи та застосовувати сучасний досвід для вирішення проблеми розвитку мисливського господарства, впорядковувати мисливські угіддя та організовувати мисливські господарства, розробляти напрями розвитку мисливського туризму.

ФК 9. Здатність використовувати професійні лісівничі знання й практичні навички та наукові рекомендації для організації і ефективної експлуатації систем захисних насаджень різного цільового призначення.

ФК 10. Здатність забезпечити виховання та підготовку фахівців робітничих професій, молодших бакалаврів для виконання лісогосподарських, лісомисливських та лісозаготівельних заходів із використанням сучасної техніки та технологій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде таких **про-**

грамних результатів навчання:

ПРН 3. Інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та практичних задач і проблем лісового господарства.

ПРН 7. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень.

ПРН 9. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності, реалізації комплексних наукових і виробничих проектів з врахуванням наявних ресурсів.

ПРН 11. Оцінювати ризики господарювання за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 12. Розробляти та реалізовувати проекти екологічнобезпечних прийомів і технологій ведення лісового в мисливського господарства з урахуванням природнокліматичних особливостей регіону та економічної ефективності.

ПРН 14. Вибирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від комплексу умов.

ПРН 17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем лісового господарства.

ПРН 19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. *Забезпечення процесу планування на підприємстві*

Тема лекційного заняття 1. *Курс "Планування лісогосподарського виробництва" у системі економічних наук*

Поняття "план" та "планування". Сутність планування виробництва. Об'єкт курсу. Предмет, методологія, методика та технологія планування лісогосподарського виробництва.

Планування виробництва як одна із загальних функцій управління. Етапи планування. Переваги планової діяльності підприємств.

Тема лекційного заняття 2. *Особливості планування як функції управління лісами і лісовим господарством*

Специфічні особливості планування у сфері лісового господарства. Узгодження процесу планування із зацікавленими сторонами. Проблемність стратегічного планування лісогосподарських підприємств.

Планування землекористування землями лісогосподарського призначення. Завдання планування у сфері лісового господарства.

Тема лекційного заняття 3. *Принципи та методи планування в сучасних умовах*

Принципи єдності, безперервності, гнучкості, точності, участі. Збалансованість і оптимальність використання застосовуваних ресурсів.

Основні методи планування: екстраполяційний, інтерполяційний, нормативний, балансовий, графоаналітичний, економіко-математичні (економетричні) методи планування.

Тема лекційного заняття 4. *Система планів, що діють у лісогосподарському виробництві*

Види планів. Директивне та індикативне планування.

Стратегічне планування у лісогосподарському виробництві. Етапи стратегічного планування. Зміст стратегічного плану. Економічна стратегія підприємства. Проект організації і розвитку лісового господарства як елемент стратегічного плану лісогосподарського підприємства. Лісова сертифікація як один із засобів сучасного маркетингу на глобальному лісовому ринку.

Тактичне планування, тактичний план: етапи і основні розділи. Відмінності тактичного і стратегічного планування. Показники тактичного планування.

Сутність оперативного планування лісогосподарських робіт. Міжцехове і внутрішньо цехове планування.

Тема лекційного заняття 5. *Нормативна база планування лісогосподарських підприємств*

Інформаційна база планування лісогосподарського виробництва. Планова інформація, вимоги до неї.

Нормативна база планування лісогосподарського виробництва. Раціональна організація нормативної бази. Класифікація норм і нормативів, методи розробки. Система норм і нормативів у лісогосподарському виробництві.

Тема лекційного заняття 6. *Формування виробничої програми лісогосподарського підприємства*

Виробнича програма підприємства, її суть і зміст. Номенклатура і асортимент продукції. Елементи формування виробничої програми.

Особливості формування натуральних показників виробничої програми лісогосподарського підприємства. Вихідна інформація і основні розділи виробничої програми з лісового господарства.

Календарний план виробничої програми, зміст і послідовність розробки.

Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі. Товарна, реалізована, валова, чиста продукція. Деревина для власного виробництва, як напівфабрикат. Вартість деревини, як один із основних чинників планування виробничої програми.

Змістовий модуль 2. *Формування основних розділів виробничого плану*

Тема лекційного заняття 7. План з праці і заробітної плати

Зміст і завдання плану з праці й заробітної плати, структура. Інформаційна база для розробки плану із праці.

Планування кількості персоналу підприємства.

Планування продуктивності праці, зовнішні і внутрішні чинники, що на неї впливають.

Планування оплати праці.

Зведений план з праці і заробітної плати.

Тема лекційного заняття 8. План матеріально-технічного забезпечення лісогосподарських підприємств

Зміст та основні завдання плану матеріально-технічного забезпечення. Особливості планування закупівель через систему "Прозоро".

Планування потреби в сировині і матеріальних ресурсах.

Планування потреби в матеріальних ресурсах. Особливості обліку статті "Матеріали" на лісогосподарських підприємствах. Поняття балансу матеріальних ресурсів. Методи планування виробничих запасів. Принципи побудови графіків постачання матеріальних ресурсів. Планування витрат на експлуатацію механізмів.

Тема лекційного заняття 9. Планування собівартості лісогосподарських робіт

Види собівартості згідно з П(С)БО 16 «Витрати» та ДСТУ 2962-94. Зміст та компоненти виробничої собівартості.

Методи планування виробничої собівартості лісогосподарських робіт (заходів).

Планування загальновиробничих витрат, розподіл їх за видами робіт.

Адміністративні витрати.

Поняття змінних і постійних витрат.

Методи калькулювання собівартості продукції. Калькуляція собівартості лісогосподарської продукції.

Тема лекційного заняття 10. Фінансове планування на лісогосподарських підприємствах

Поняття прибутку. Маржинальний дохід. Точка беззбитковості.

Основні джерела покриття витрат на лісове господарство.

Характеристика джерел та порядок планування мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів. Реалізація лісопродукції, як основне джерело внутрішніх фінансових ресурсів.

Самофінансування підприємств лісового господарства. Правові аспекти переходу на самофінансування. Лісовий бюджет.

Тема лекційного заняття 11. Особливості ціноутворення та формування прибутку лісогосподарського підприємства

Принципи ринкового ціноутворення на ринку лісоматеріалів.
Планування базових цін на лісоматеріали франко-лісосіка.
Управління цінами на лісоматеріали в ринкових умовах.
Роль маркетингової служби в реалізації лісоматеріалів.

Тема лекційного заняття 12. Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах

Призначення та мета складання бізнес-плану. Коло користувачів бізнес-планом. Інформаційне поле бізнес-плану. Основні вимоги до бізнес-плану. Світова та вітчизняна методики складання бізнес-плану.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. <i>Забезпечення процесу планування на підприємстві</i>												
Тема 1. Курс «Планування лісогосподарського виробництва» у системі економічних наук	8,0	2,0		4,0		5,0	1,0	0,5		0,5		
Тема 2. Особливості планування як функції управління лісами і лісовим господарством	8,0	2,0		4,0		4,0	1,0	0,5		0,5		
Тема 3. Принципи і методи планування в сучасних умовах	8,0	2,0		4,0		4,0	1,5	0,5		1,0		
Тема 4. Система планів, що діють у лісогосподарському виробництві	12,0	2,0		8,0		4,0	2,0	1,0		1,0		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 5. Нормативна база планування лісогосподарських підприємств	10,0	2,0		6,0		4,0	1,0	0,5		0,5		
Тема 6. Формування виробничої програми лісогосподарського підприємства	10,0	2,0		4,0		4,0	1,5	0,5		1,0		
Разом за змістовим модулем 1	56,0	12,0		30,0		25,0	4,5	2,0		2,5		
Змістовий модуль 2. <i>Формування основних розділів виробничого плану</i>												
Тема 7. Планування праці і заробітної плати на лісогосподарських підприємствах	16,0	4,0		8,0		4,0	2,0	1,0		1,0		
Тема 8. Планування матеріально-технічного забезпечення на лісогосподарських підприємствах	12,0	2,0		8,0		4,0	2,0	1,0		1,0		
Тема 9. Планування собівартості лісогосподарської продукції в ринкових умовах	15,0	4,0		9,0		4,0	3,0	2,0		1,0		
Тема 10. Фінансове планування на лісогосподарських підприємствах	14,0	2,0		10,0		2,0	2,0	1,0		1,0		
Тема 11. Особливості ціноутворення та формування прибутку л/г підприємства	16,0	4,0		10,0		2,0	2,0	1,0		1,0		
Тема 12. Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах	6,0	2,0				4,0	1,0	0,5		0,5		
Разом за змістовим модулем 2	79,0	18,0		45,0		20,0	4,0	2,0		2,0		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Усього годин	150	30		75		45	150	10		10		130
Курсовий проект : <u>Техніко-економічні розрахунки до плану лісогосподарського підприємства</u>					30						30	

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Аналіз виконання виробничого плану з лісового господарства	6
2.	Визначення основних планових показників виробничої програми з лісовідновлення	4
3.	Формування загальних показників виробничої програми	4
4.	Розрахунок планових витрат праці на рубках формування і оздоровлення лісів та інших рубках	6
5.	Розрахунок планових витрат праці на допоміжних лісогосподарських роботах	4
6.	Розрахунок планових витрат праці на роботах з лісовідновлення	4
7.	Розрахунок планових витрат праці на протипожежних, лісозахисних та інших роботах	4
8.	Розрахунок планових тарифних ставок робітників	4
9.	Розрахунок планових показників основної заробітної плати на лісогосподарських роботах	4
10	Розрахунок балансу робочого часу одного середньооблікового робітника	3
11	Розрахунок фонду оплати праці загальновиробничого персоналу	4
12	Розрахунок фонду оплати праці адміністративного персоналу	4
13	Формування календарного плану використання трудових ресурсів	4
14	Розрахунок вартості планових витрат на утримання та експлуатацію лісогосподарських машин і механізмів	4

15	Розрахунок витрат на придбання матеріалів	4
16	Планування вартості послуг сторонніх організацій	4
17	Розрахунок планової собівартості і витрат лісогосподарського виробництва	4
18	Фінансовий план	4
	Разом	75

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Завдання планування у сфері лісового господарства
2	Технологічні нормативи планування лісогосподарського виробництва
3	Зведений план з праці і заробітної плати
4	Групування витрат за статтями калькулювання

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Покажіть місце управління лісогосподарським виробництвом у системі основних функцій управління.
2. Що розуміється під поняттям "план"?
3. Що розуміється під поняттям "планування"?
4. В чому полягає сутність планування виробництва?
5. Коротко охарактеризувати етапи на які розділяється процес планування?
6. Наведіть визначення виробничої програми по лісовому господарству.
7. В чому полягають позитивні риси планування на підприємстві?
8. До яких негативних наслідків призводить відсутність належної системи планування на підприємстві?
9. Що таке методологія планування?
10. Що таке методика планування?
11. В чому полягає технологія планування?
12. Яким основним принципом має відповідати планування у ринкових умовах?
13. Охарактеризуйте наступні принципи планування: ефективності, первинності, сприяння досягненню цілей.
14. Охарактеризуйте наступні принципи планування: неперервності, гнучкості (маневреності), реальності.
15. Охарактеризуйте наступні принципи планування: комплексності (системності), науковості, адекватності.
16. Які основні методи планування використовуються на лісогосподарських підприємствах?
17. Охарактеризуйте основні методи планування.

18. Охарактеризуйте екстраполяційний метод планування.
19. Охарактеризуйте інтерполяційний метод планування.
20. Охарактеризуйте нормативний метод планування.
21. Охарактеризуйте балансовий метод планування. Які різновиди цього методу існують?
22. В чому полягають економіко-математичні (економетричні) методи планування.
23. В чому полягають графоаналітичний метод планування.
24. Наведіть класифікацію планів за терміном їхньої дії.
25. Наведіть класифікацію планів за складом показників.
26. В чому полягають особливості планування виробничої діяльності в лісогосподарських підприємствах?
27. Наведіть приклади перспективних планів у лісовому господарстві.
28. Охарактеризуйте сутність оперативного планування виробництва.
29. В чому полягають особливості оперативного планування робіт у лісовому господарстві?
30. Поясніть зміст календарного графіка використання трудових ресурсів робітників.
31. Якими факторами обумовлена необхідність оптимізації календарних планів використання трудових ресурсів?
32. В чому полягає оптимізація календарних планів використання трудових ресурсів?
33. Які інформаційні технології доцільно застосовувати в оперативному плануванні лісогосподарського виробництва?
34. Що таке бізнес-план? В чому полягає його особливість?
35. Наведіть коло споживачів бізнес-плану.
36. В чому полягає внутрішня і зовнішня функції бізнес-плану?
37. В чому полягають основні цілі бізнес-плану?
38. Що таке інформаційне поле бізнес-плану?
39. Які основні види інформації необхідні для розробки бізнес-плану?
40. Наведіть основні групи джерел отримання інформації в процесі розробки бізнес-плану.
41. Наведіть основні вимоги до складання бізнес-плану.
42. Наведіть типову структуру бізнес-плану.
43. Назвіть основні правові акти, якими регулюється планування лісогосподарського виробництва.
44. Охарактеризуйте основні групи економічних нормативів, які використовуються у організації і плануванні лісогосподарського виробництва.
45. Які лісівничі нормативи використовуються у плануванні лісогосподарського виробництва?
46. Як використовуються у плануванні лісогосподарського виробництва матеріали безперервного лісовпорядкування?
47. Наведіть визначення виробничої програми по лісовому господарству.
48. Якими факторами обумовлюються обсяги робіт по лісовому господар-

ству?

49. Наведіть класифікацію показників виробничої програми з лісового господарства.

50. Як формується відомість фонду лісовідновлення за матеріалами лісовпорядкування?

51. Викладіть порядок планування обсягів догляду за лісовими культурами.

52. Як запланувати обсяг робіт (площу) з доповнення лісових культур за результатами інвентаризації?

53. Викладіть порядок планування обсягів заготівлі лісового насіння та вирощування лісосадивного матеріалу.

54. Якими факторами визначається річний обсяг рубок догляду за лісом?

55. Як формується відомість рубок догляду за лісом за матеріалами лісовпорядкування?

56. Що таке лісосічний фонд головного користування?

57. Як визначається товарна структура лісосічного фонду головного користування?

58. Якими факторами визначається обсяг трелювання деревини, заготовленої в порядку рубок догляду за лісом?

59. Як визначається обсяг трелювання деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування?

60. Викладіть порядок планування обсягів відведення лісосік проміжного користування.

61. Як плануються обсяги відведення лісосік головного користування?

62. Охарактеризуйте порядок планування обсягів робіт з охорони та захисту лісу.

63. Наведіть класифікацію працівників лісового господарства за категоріями.

64. Що таке середньоспискова чисельність працівників?

65. Яка різниця між середньосписковою і середньоявочною чисельністю працівників?

66. Охарактеризуйте методи планування середньоспискової чисельності працівників.

67. Як планують середньоспискову чисельність робітників?

68. Якими факторами обумовлюються сезонні коливання чисельності робітників?

69. Охарактеризуйте методи зниження сезонних коливань чисельності робітників.

70. Як планують чисельність спеціалістів та службовців?

71. Якими факторами визначається чисельність інженерно-технічних працівників?

72. Назвіть правові акти, якими регулюється оплата праці в лісовому господарстві.

73. Охарактеризуйте методи планування фонду заробітної плати.

74. Охарактеризуйте складові частини заробітної плати.
75. З яких джерел здійснюється оплата праці?
76. Що таке фонд заробітної плати?
77. Якими факторами визначається рівень мінімальної заробітної плати?
78. Яке співвідношення середньої та мінімальної заробітної плати у базовому підприємстві?
79. Чим обумовлюється рівень заробітної плати?
80. Назвіть компоненти виробничої собівартості робіт у лісовому господарстві.
81. Охарактеризуйте компоненту виробничої собівартості "заробітна плата".
82. Наведіть характеристику норм виробітку на основні групи робіт.
83. Як розраховуються планові витрати праці на лісозаготівельні роботи?
84. Охарактеризуйте методику розрахунку планових витрат праці на основні роботи з лісовідновлення.
85. Наведіть методику планування тарифної заробітної плати на лісозаготівельні роботи.
86. Як планується тарифна заробітна плата на садінні лісових культур механізованим способом?
87. Назвіть основні види та наведіть розміри надбавок і доплат до заробітної плати, які діють в лісовому господарстві?
88. Поясніть сутність додаткової заробітної плати.
89. Як планується додаткова заробітна плата робітників?
90. За якими нормативами та в яких розмірах плануються премії робітникам?
91. Конкретизуйте зміст відрахувань на соціальні потреби.
92. Наведіть компоненти витрат, пов'язаних з роботою механізмів.
93. Наведіть методику планування собівартості машинозміни основних груп механізмів.
94. Як плануються суми витрат на послуги механізмів у складі виробничої собівартості лісогосподарських робіт (заходів)?
95. Охарактеризуйте особливості планування вартості матеріалів у складі виробничої собівартості лісогосподарських робіт (заходів).
96. Назвіть основні джерела покриття витрат на лісове господарство.
97. Викладіть порядок планування джерел покриття витрат на лісове господарство.
98. Охарактеризуйте правила використання бюджетних коштів, передбачених для фінансування лісового господарства.
99. Дайте визначення поняття "товарна продукція".
100. Що таке рентабельність? Якими показниками вона характеризується?
101. Що таке норма рентабельності?
102. Що таке прибуток підприємства? На якому етапі господарської діяльності він утворюється?
103. Як розраховується базова ціна на лісоматеріали франко-верхній склад?

104. Викладіть порядок диференціації цін на лісоматеріали в розрізі промислових сортиментів
105. Охарактеризуйте основні стратегії управління цінами на лісоматеріали франко-верхній склад у ринкових умовах.
106. Викладіть порядок планування суми внутрішніх фінансових ресурсів підприємства.
107. Оцініть юридичні та економічні проблеми переходу підприємств лісового господарства на самофінансування.

**Комплект тестів для визначення рівня засвоєння студентами знань
з дисципліни «Планування лісгосподарського виробництва»**

Питання 1. В чому полягають позитивні риси планування на підприємстві? (Знайти неправильну відповідь)	
1.	Робить непотрібним контроль, облік та аналіз виконаних робіт (заходів)
2.	Сприяє вирішенню проблем, що виникають в процесі роботи підприємства
3.	Породжує корисну інформацію на основі сигналів зворотного зв'язку про стан керованих об'єктів
4.	Дає орієнтири майбутнього стану підприємства

Питання 2. За ступенем агрегування виділяють наступні норми і нормативи	
1.	повиробничі
2.	оптимізовані
3.	подетальні
4.	прогресивні

Питання 3. Метод екстраполяції застосовується при складанні плану за умови ...	
1.	наявності достатньо тривалого динамічного ряду показників виробництва у минулому
2.	у разі передбачення незначних відхилень у темпах зростання виробництва
3.	стабільного розвитку ринку продукції підприємства
4.	відсутності цільового планового показника, якого потрібно досягнути у майбутньому

Питання 4. Підприємство досягає точки беззбитковості, якщо різниця між ...	
1.	чистою виручкою та валовими витратами дорівнює нулю
2.	валовою виручкою та змінними витратами дорівнює нулю
3.	чистою виручкою та умовно-постійними витратами дорівнює нулю
4.	валовою виручкою та умовно-постійними витратами дорівнює нулю

Питання 5. Страховий запас посадкового матеріалу планується з тією метою, щоб...	
1.	забезпечити створення лісових культур доброякісним садивним матеріалом
2.	уникнути дефіциту посадкового матеріалу у разі непередбачуваного збільшення площі створення лісових культур
3.	зменшити витрати на щорічне створення лісових розсадників
4.	покращити статистичну звітність підприємства щодо обсягів лісокультурних робіт

Питання 6. Принципи планування – це...	
1.	основні вихідні положення, правила формування, обґрунтування і організації розробки планових документів
2.	склад застосовуваних на підприємстві методів, способів і прийомів обґрунтування конкретних планових показників, а також зміст, форму, структуру і порядок розробки плану
3.	намічена на певний період робота із зазначенням її цілей, змісту, об'єму, методів, послідовності, строків виконання
4.	виконана за певний період робота із зазначенням її цілей, змісту, об'єму, методів, послідовності, строків виконання

Питання 7. Процес матеріально-технічного постачання включає ...	
1.	проведення маркетингових досліджень, пов'язаних зі збутом продукції підприємства
2.	розміщення замовлень, здійснення оперативних заходів щодо їх реалізації
3.	розробка матеріальних балансів
4.	організацію виробничого процесу

Питання 8. Що таке тарифна ставка?	
1.	заробітна плата за одиницю відпрацьованого часу
2.	заробітна плата за одиницю виконаної роботи
3.	заробітна плата за одиницю реалізованої продукції
4.	заробітна плата за одиницю наданих послуг

Питання 9. Які з показників відносяться до вихідних даних при розрахунку планових трудовитрат на певну лісогосподарську операцію?	
1.	тарифна ставка на лісогосподарську операцію
2.	об'єм деревини, яку потрібно заготовити
3.	кількість робітників, що виконують певну лісогосподарську операцію

Питання 10. Суть якого методу розрахунку прибутку полягає у знаходженні точки беззбитковості?	
5.	Метод „Аналізу “витрати – обсяг – прибуток””
6.	Метод „Планування прибутку на основі витрат на 1 грн. продукції”
7.	Економічний (аналітичний) метод
8.	Метод „Прямого рахунку”

Питання 11. Норми і нормативи мають бути:	
1.	прогресивними
2.	охоплюючими всю сукупність використовуваних ресурсів
3.	незалежними
4.	високими

Питання 12. Калькулювання - це ...	
1.	комплексна система економічних розрахунків з визначенням витрат виробництва на випуск продукції та собівартості окремих видів продукції (робіт, послуг).
2.	комплексна система бухгалтерських розрахунків з визначенням витрат виробництва на реалізацію продукції та окремих видів продукції (робіт, послуг)
3.	розрахунки з визначенням кількості продукції запланованої до випуску.
4.	система економічних розрахунків з визначенням ціни на продукцію та виручки від її реалізації продукції.

Питання 13. Виробнича програма лісогосподарського підприємства - це ...	
1.	Перелік лісогосподарських робіт (заходів), які виконано протягом року з зазначенням строків виконання.
2.	Перелік лісогосподарських робіт (заходів), які потрібно виконати протягом планового року із зазначенням обсягів та строків виконання.
3.	Перелік лісогосподарських робіт (заходів), які потрібно виконати протягом планового року з зазначенням строків виконання.
4.	Перелік операцій у складі лісогосподарських робіт (заходів), які потрібно виконати протягом планового року з зазначенням обсягів та строків виконання.

Питання 14. Оптова ціна реалізації включає:	
1.	Торговельна надбавка,
2.	Собівартість,
3.	Акцизний збір,
4.	Прибуток,
5.	ПДВ,
6.	Оптовозбутову надбавку,

Питання 15. Планова чисельність основних робітників визначається трьома методами:		
За трудомісткістю виробничої програми	1	$Ч = T / \Phi * K$
За нормами обслуговування	2	$Ч = (n * Z * K) / H$
За нормами виробітку	3	$Ч = N / (\Phi * K * H)$

Питання 16. Інформаційна база планування – це	
1.	сукупність систематизованих за певними ознаками даних, які використовуються для розробки планів на різних рівнях управління підприємством
2.	сукупність систематизованих за певними ознаками даних, які використовуються для аналізу планів на різних рівнях управління підприємством
3.	охоплення теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів, що відповідають сучасним вимогам ринку та перевірені передовою практикою
4.	сукупність заходів, пов'язаних з реалізацією підприємницької мети

Питання 17. "Валовий прибуток" підприємства - це різниця між ...	
5.	чистою виручкою за реалізований товар та загальними витратами на його виробництво
6.	валовою виручкою (доходом) за реалізований товар та загальними витратами на його виробництво
7.	прибутком до оподаткування й податком на прибуток
8.	ціною на товар та умовно-постійними витратами на його виробництво

Питання 18. Розташуйте у правильному порядку етапи тактичного планування	
9.	Розгляд проекту плану радою трудового колективу
10.	Аналіз результатів виробничої діяльності л/г підприємства
11.	Аналіз кон'юнктури ринку і формування портфелю замовлень, укладання угод
12.	Обґрунтування окремих розділів плану

Питання 19. Розташуйте у правильному порядку етапи стратегічного планування	
1.	Практична реалізація плану, контроль і оцінка соціально-економічних результатів
2.	Розробка ресурсних і функціональних субстратегій підприємства
3.	Аналіз ринкового середовища та ринкових факторів
4.	Оцінка потенціалу і перспектив розвитку підприємства, відповідності цілям діяльності

Питання 20. Вкажіть складові фондів підприємства		
Фонд соціальних потреб	1	Фонд накопичення
Резервний фонд	2	Фонд споживання
Фонд виплати дивідендів	3	

Питання відкритого типу 1: На яких даних базується визначення планових обсягів доповнення лісових культур?

Питання відкритого типу 2: Опишіть процедуру планування обсягів вибірко-вих та суцільних санітарних рубок.

7. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва" використовуються такі методи:

1) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (бесіда, лекція; ілюстрація; практичні роботи, реферати; самостійна робота студентів);

2) методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);

3) методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;

4) бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

8. Форми контролю

Основними формами організації контролю у процесі вивчення студентами дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва" є індивідуальна, групова та фронтальна перевірка знань, вмінь та навичок студентів (усна та письмова).

Форма заключного контролю – екзамен у вигляді тестового контролю у системі MOODLE. Тест складається з 20 теоретичних тестових питань і 2 питань відкритого типу.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

10. Методичне забезпечення

1. Планування лісогосподарського виробництва. Методичні вказівки та нормативно-довідкові матеріали для курсового проектування студентам денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня "Магістр" за спеціальністю

8.09010301 – “Лісове господарство” / [С.В. Розвод, О.П. Бала, О.П. Павліщук, Г.С. Домашовець, А.Е. Оборська]. К. : «Компрінт», 2015. 43 с.

11. Рекомендована література

Основна

1. *Воронин І.В., Васильєв П.В., Джикович В.Л., Янушко А.Д., Куликов М.А.* Организация и планирование на предприятиях лесного хозяйства. .. М.:Лесн. пром., 1972 – 296 с.
2. *Зінь Е.А., Турченко М.О.* Планування діяльності підприємства: Підручник. – К.: Професіонал, 2004. – 320 с.
3. *Коваль Я.В., Блажкевич Т.П., Волочков В.В.* Планування виробництва в лісовому господарстві . Навч.посібник. – Житомир: ЖНАУ., 2011.- 504 с.
4. *Ливенцев В.П., Осмаков В.Г., Кожухов Н.И., Павлов В.В.* Организация и планирование лесохозяйственного производства: Учебник для техникумов. – М.:Лесная пром., 1980. – 264 с.
5. *Орлов О.О.* Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку України// Офіційний вісник України, № 25. – 1999 – С.330.
7. *Сенько В.І.* Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства. Навчальний посібник. – К.:Знання. , 2012.- 488 с.
8. *Тарасюк Г.М., Шваб Л.І.* Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. 2-ге вид. – К.: Каравела, 2005. – 312 с.
9. Бізнес-планирование: Учебник/ Под.ред. *В.М. Попова, С.И. Ляпунова.* – М.:Финансы и статистика, 2000. – 672 с.
10. *Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О.* Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування. – К.:КНЕУ, 1999. – 2008 с.

Допоміжна

11. Економічна ефективність інвестицій (на прикладі лісового комплексу): метод. реком. / [*Сенько Є.І., Синякевич І.М., Динька П.К., Дейнека А.М.*]. – Львів : ЗУКЦ, – 45 с.
12. *Загвойська Л.Д.* Економічний аналіз інвестиційних проектів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Загвойська Л.Д., Масенко Т.Є., Якуба М.М. – Львів : Афіша, 2006. – 318 с.
13. Закон України *Про оплату праці*// Відомості Верховної Ради України.– 1995.– №17– С.121
14. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України: Затверджено наказом Державного комітету лісового господарства України від 24 лютого 2002 року №35

15. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пірс П.; пер. з англ. – К. : Еко-інформ, 2006. – 224 с.

16. Планування лісогосподарського виробництва : програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ОКР "Магістр" спеціальності 8.09010301 "Лісове господарство" (напрямок підготовки 6.090103 "Лісове і садово-паркове господарство" у ВНЗ III-IV рівнів акредитації. - К. : Аграрна освіта, 2010. - 15 с.

17. Планування лісогосподарського виробництва. Методичні поради з курсового проектування для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "Магістр" зі спеціальності 8.09010301 "Лісове господарство". – К.:ЦП "Компринт", 2012- 40 с.

18. Планування та прогнозування в умовах ринку: навч. посіб. / за ред. В.Г. Воронкової. – К. : ВД "Професіонал", 2006. – 608 с.

19. Податковий кодекс України// Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №№13–17

11. Інформаційні ресурси

З метою вивчення дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва" можуть використовуватись документи в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, фондах, банках даних тощо), зокрема:

1. FAO: <http://www.fao.org>.
2. International Institute for Sustainable Development: <http://www.iisd.org>.
3. www.derevo.info – галузева інтернет-газета
4. www.dklg.kmu.gov.ua – офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України
5. www.fordaq.com – міжнародна лісова інтернет-біржа
6. <http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=355> – сторінка дисципліни "Планування лісогосподарського виробництва"
7. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Відповідальна за дисципліну

А.Е. Оборська